



KLAGANDE

Stockholm Media Corporation AB, 559023-2301

Ombud: Mikael Dubois

MOTPART

Folkhälsomyndigheten

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 12 juli 2024 i mål nr 5125-24,
se bilaga A

SAKEN

Offentlig upphandling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrättens interimistiska beslut den 19 juli 2024 upphör därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

Stockholm Media Corporation AB yrkar att kammarrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om och för fram bl.a. följande. Enligt praxis från Kammarrätten i Stockholm (mål nr 6528-10) ger 15 kap. 11 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, inget utrymme för den upphandlande myndigheten att kräva att referensuppdrag ska ha pågått en viss tid. Att avgörandet är från år 2011 innebär inte att det saknar relevans. Förvaltningsrätten anser att tidskravet är lämpligt och effektivt i förhållande till sitt syfte eftersom det finns ytterligare ett krav på omsättning som kompenserar för tidskravets brister. Bedömningen av om ett krav är proportionerligt ska dock rimligen göras enbart utifrån det krav som ifrågasätts. Om kravet inte är lämpligt och effektivt så strider det mot proportionalitetsprincipen. Det är den upphandlande myndigheten som ska visa att ett mindre ingripande alternativ saknas.

Folkhälsomyndigheten anser att överklagandet ska avslås och hänvisar till det som har förts fram i förvaltningsrätten.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten instämmer inledningsvis i förvaltningsrättens bedömning att den utredning som en upphandlande myndighet enligt 15 kap. 11 § LOU får begära av en leverantör avser leverantörens tekniska och yrkesmässiga kapacitet.

Folkhälsomyndigheten har i upphandlingen ställt krav på att leverantören, för att visa att den har den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs, ska redovisa två referensuppdrag som bl.a. ska ha omfattat en avtalsperiod om minst 24 sammanhängande månader (tidskravet). Bolaget har gjort gällande att tidskravet strider dels mot 15 kap. 11 § LOU, dels mot proportionalitetsprincipen.

I 14 kap. 1 § LOU finns en uttömmande lista på vilka kategorier av krav som en upphandlande myndighet får ställa för att en leverantör ska vara kvalificerad i upphandlingen. En av kategorierna är teknisk och yrkesmässig kapacitet (p. 3). I 14 kap. 5 § ges exempel på vilka krav i fråga om teknisk och yrkesmässig kapacitet som får ställas.

Vilken utredning som en upphandlande myndighet får begära av en leverantör för att visa att kraven i 14 kap. LOU är uppfyllda framgår av 15 kap. 11 §. Enligt punkt 2 i denna bestämmelse får myndigheten endast begära utredning om utförda leveranser eller tjänster under de senaste tre åren. Någon begränsning när det gäller referensuppdragets längd inom denna treårsperiod finns däremot inte.

Kammarrätten anser därför i likhet med förvaltningsrätten att bestämmelsen i 15 kap. 11 § 2 LOU inte innebär något hinder för den upphandlande myndigheten att kräva att återopade referensuppdrag ska ha pågått under en viss tid.

En förutsättning för att kravet ska kunna godtas är dock att det inte strider mot någon av de allmänna upphandlingsrättsliga principerna, bl.a. proportionalitetsprincipen. Folkhälsomyndigheten har i förvaltningsrätten redogjort för syftet med kravet på referensuppdragens avtalslängd. Även med beaktande av det som bolaget har fört fram gör kammarrätten ingen annan bedömning än förvaltningsrätten i fråga om att tidskravet är proportionerligt.

Sammanfattningsvis bedömer kammarrätten att Folkhälsomyndigheten genom att ställa upp tidskravet inte har agerat i strid med bestämmelserna i LOU eller mot proportionalitetsprincipen. Det saknas därmed skäl att ingripa mot upphandlingen. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-09).

Cecilia Bohlin
kammarrättsråd
ordförande

Susanne Ericson
kammarrättsråd
referent

Fredrik Hammarström
kammarrättsråd

Sanna Lindmark Starckenberg
fiskal
föredragande



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 6

DOM
2024-07-12
Meddelad i Stockholm

Mål nr
5125-24

SÖKANDE

Stockholm Media Corporation AB, 559023-2301
Ombud: Mikael Dubois

MOTPART

Folkhälsomyndigheten

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut den 18 mars 2024 upphör
därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

Folkhälsomyndigheten genomför en upphandling av ramavtal avseende Mötesfilmning och webbsändningar med referensnummer 00642-2024. Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Tilldelning ska ske till den anbudsgivare som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet utifrån bästa förhållandet mellan pris och kvalitet. Anbudstiden i upphandlingen löpte till och med den 14 mars 2024. Stockholm Media Corporation AB har inte inkommit med något anbud i upphandlingen.

Stockholm Media Corporation AB (bolaget) yrkar i en ansökan om överprövning att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om.

Folkhälsomyndigheten bestrider bifall till ansökan.

Förvaltningsrätten har, på bolagets begäran, den 18 mars 2024 beslutat att Folkhälsomyndigheten inte får ingå avtal avseende upphandlingen innan något annat har bestämts.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Rättsliga utgångspunkter för prövningen**

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon upphandlingsrättslig bestämmelse eller princip och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 20 kap. 6 § första stycket LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (RÅ 2009 ref. 69).

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

En upphandlande myndighet får enligt 14 kap. 1 § LOU ställa krav på att leverantörerna ska vara kvalificerade i vissa avseenden. Kraven får endast avse behörighet att utöva yrkesverksamhet enligt 2 §, ekonomisk och finansiell ställning enligt 3 och 4 §§, eller teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 5 §. De krav som myndigheten ställer ska vara lämpliga för att säkerställa att leverantören har den rättsliga och finansiella förmåga och den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs för att utföra det kontrakt som ska tilldelas. Alla krav ska ha anknytning till det som ska anskaffas och stå i proportion till detta.

Enligt 14 kap. 5 § LOU får ett krav enligt 1 § första stycket innebära att leverantören ska förfoga över nödvändiga personalresurser och tekniska resurser samt ha sådan erfarenhet som behövs för att kontraktet ska kunna fullgöras enligt en ändamålsenlig kvalitetsstandard.

En upphandlande myndighet får enligt 15 kap. 11 § LOU begära utredning av en leverantörs tekniska kapacitet i form av bl.a. en förteckning över de viktigaste varuleveranser eller tjänster som har utförts under högst de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare. Listan på vilka bevis som kan krävas är uttömmande (se prop. 2015/16:195 s. 775), vilket innebär att de krav som kan uppställas måste kunna styrkas med hjälp av något av bevismedlen i listan.

En upphandlande myndighet har stor frihet att utforma sin upphandling inom ramen för de grundläggande principerna för upphandling, däribland

proportionalitetsprincipen. Den principen innebär i korthet att den upphandlande myndigheten i en upphandling inte får ställa större krav på leverantören eller leveransen än som behövs och vad som får anses vara ändamålsenligt för den aktuella upphandlingen (prop. 2006/07:128 s. 132).

En proportionalitetsprövning sker enligt praxis vanligen i tre steg. Det första innefattar frågan om åtgärden är ägnad att tillgodose det avsedda ändamålet. Det andra steget utgörs av en prövning av om den är nödvändig för att uppnå det avsedda ändamålet. Slutligen bedöms om den fördel som det allmänna vinner står i rimlig proportion till den skada som åtgärden förorsakar enskilda intressen (se HFD 2016 ref. 37).

Upphandlingsdokumentets innehåll och vad målet gäller

Upphandlingen avser ett ramavtal med en leverantör som ska tillhandahålla tjänsterna mötesfilmning och webbsändningar. Upphandlingen syftar till att Folkhälsomyndigheten ska kunna erbjuda professionellt filmade möten och konferenser samt webbsändningar till myndighetens alla målgrupper.

Uppdraget omfattar en period om 48 månader och den årliga beställningsvolymen uppskattas till 1,5 miljoner kronor. Volymen kan dock inte garanteras och leverantören förbinder sig att leverera det verkliga behovet. Under åren 2020–2023 (dvs. under tid då Covid 19-pandemin pågick) köpte myndigheten in tjänster inom området för cirka 12 miljoner kronor och takvolymen för ramavtalet har satts till 15 miljoner kronor.

I upphandlingsdokumentet anges i avsnitt 3 vilka krav på leverantören som gäller. Avsnitt 3.5 innehåller krav gällande teknisk och yrkesmässig kapacitet. Där anges som ett övergripande krav att leverantören ska inneha dokumenterade resurser, kapacitet, kompetens och erfarenhet för att organisera och administrera den efterfrågade tjänsten.

I underavsnittet 3.5.1 finns de krav som gäller i fråga om yrkesmässig kapacitet. Där anges bl.a. följande.

Leverantören ska visa att den har den yrkesmässiga kapacitet som krävs för att leverera kontraktsföremålet samt utföra efterfrågade tjänster.

Leverantör ska därför redovisa två (2) referensuppdrag avseende ramavtal inom mötesfilmning och webbsändningar (observera att vi efterfrågar ramavtal och inte enskilda kontrakt).

För referensuppdragen gäller följande:

- *Ett av referensuppdragen ska vara utfört för en statlig myndighet och det andra för statlig myndighet, kommun eller region.*
- *Respektive ramavtalsuppdrag ska minst motsvara en omsättning om 1 miljon kronor om året. Om mötesfilmning och webbsändningar varit en del i ett större ramavtalsåtagande så ska kostnaderna för mötesfilmning och webbsändningar ha motsvarat minst 1 miljon kronor per år.*
- *Tillgänglighetsanpassning ska ha ingått som en del/tjänst i minst ett av ramavtalen. Med tillgänglighetsanpassning menas minst undertexter och textremsor*

Referensuppdragen ska beskrivas med innehåll och tidsperiod. Referensuppdragen ska vart och ett ha omfattat en avtalsperiod om minst 24 sammanhängande månader under de 3 senaste åren (räknat från sista anbudsdag). Referensuppdrag kan vara avslutat eller alltjämt pågående.

Bolaget invänder i sin ansökan mot kravet på att referensuppdragen ska ha omfattat en avtalsperiod om minst 24 sammanhängande månader. Bolaget gör gällande att det kravet strider mot proportionalitetsprincipen och därmed också 4 kap. 1 § LOU. Bolaget gör även gällande att kravet står i strid med bestämmelserna i 15 kap. 11 § LOU. Det är alltså dessa två frågor som målet gäller.

Vad parterna i huvudsak anför

Bolaget anser, som nyss framgått, att kravet på tidsmässig omfattning av referensuppdragen strider mot proportionalitetsprincipen. Enligt bolaget är kravet inte lämpligt och effektivt för att uppnå kravets syfte. Kravet är dessutom en alltför långtgående åtgärd för att uppfylla syftet. Bolaget motiverar sin uppfattning bl.a. med att kravet utesluter anbudsgivare som har fullgoda referensuppdrag men där löptiden för uppdragen inte uppgår till 24 sammanhängande månader. Dessutom utesluts anbudsgivare vars referensuppdrag har en avtalstid som i och för sig omfattar 24 sammanhängande månader, men där en viss del av denna avtalstid löpte under tiden innan 2021-03-14.

Bolaget menar att det finns ett flertal mindre ingripande åtgärder tillgängliga för att uppnå syftet med det ställda kravet. Bolaget ger som exempel att Folkhälsomyndigheten skulle kunna upphandla ett ramavtal med fler än en leverantör.

Bolaget pekar även på att Folkhälsomyndigheten nyligen har avbrutit en upphandling av de tjänster som upphandlingen avser. Bolaget lämnade anbud i den avbrutna upphandlingen. Bolaget lyfter fram att det i den avbrutna upphandlingen inte ställdes upp något tidskrav när det gäller referensuppdragens varaktighet. Avsaknaden av ett sådant krav har inte heller angetts som grund för avbrytandet. Eftersom bolaget inte uppfyller tidskravet såsom det är utformat i den här upphandlingen har bolaget inte kunnat ge in något anbud. Bolaget har emellertid ett tydligt intresse av att tilldelas ramavtalet i upphandlingen.

När det gäller bolagets invändning att kravet strider mot 15 kap. 11 § LOU hänvisar bolaget till ett äldre avgörande från Kammarrätten i Stockholm i mål nr 6528-10. I det avgörandet ansåg kammarrätten att motsvarande bestämmelse

i den tidigare gällande lagen (2007:1091) om offentlig upphandling inte medgav något utrymme för den upphandlande myndigheten att kräva att referensuppdragen skulle ha pågått under viss tid.

Folkhälsomyndigheten anser att kravet på referensuppdragens avtalslängd är proportionerligt. Enligt myndigheten är syftet med kravet att säkerställa att anbudsgivarna har den erfarenhet, förmåga och kapacitet som krävs för att leverera i enlighet med kraven, under hela den tilltänkta avtalstiden. Kravet syftar också till att säkerställa att anbudsgivarna har förmåga och kapacitet att över tid upprätthålla en professionell avtalsrelation med myndigheten samt att kontinuerligt leverera med hög kvalitet. Myndigheten hänvisar till dess erfarenheter från arbetet under Covid 19-pandemin, då det var av största vikt för myndigheten att dagligen kunna nå ut till allmänheten med relevant information om sådant som t.ex. smittoläget i Sverige.

Folkhälsomyndigheten anser att kravet är nödvändigt för att säkra en tillräckligt kvalificerad leverantör, att kravet därmed står i rimlig proportion till tjänsten som ska upphandlas och att kravet inte går längre än nödvändigt för att uppnå syftet. Att ha ett ramavtal med flera leverantörer anser myndigheten inte är ett bättre alternativ för att tillgodose dess behov, eftersom detta enligt myndigheten blir alltför osäkert.

Ett referensuppdrag om halva den möjliga ramavtalstiden är enligt Folkhälso-myndigheten lämpligt för att visa på kontinuerlig leveranskapacitet, och därmed uppnår kravet sitt syfte. Myndigheten pekar även på att tidskravet kombineras bl.a. med ett krav på årlig omsättning för mötesfilmning och webbsändningar.

När det gäller frågan om kravet strider mot 15 kap. 11 § LOU anför Folkhälsomyndigheten bl.a. att 15 kap. 11 § LOU enbart reglerar vilken utredning myndigheten får begära in till stöd för att kvalificeringskraven

avseende *teknisk* kapacitet är uppfyllda. Kvalificeringskravet som har ställts vad gäller tidskravet i avsnitt 3.5.1 i upphandlingsdokumenten avser dock den *yrkesmässiga* kapaciteten. Eftersom det kvalificeringskrav som ställts avseende mötesfilmning och webbsändningar inte är krav på teknisk kapacitet utan yrkesmässig kapacitet så menar Folkhälsomyndigheten att kravet inte kan strida mot 15 kap. 11 § LOU, eftersom den paragrafen helt enkelt inte är tillämplig.

Förvaltningsrättens bedömning

Rubriken närmast före 15 kap. 11 § LOU lyder ”Utredning om en leverantörs tekniska och yrkesmässiga kapacitet”. Enligt ordalydelsen av 15 kap. 11 § LOU innehåller paragrafen enbart bestämmelser om vilken utredning en upphandlande myndighet får begära in rörande leverantörens tekniska kapacitet. Även i de bakomliggande bestämmelserna i artikel 60.4 i direktiv 2014/24/EU,¹ och i bilaga XII till direktivet, anges enbart ”teknisk” kapacitet. Det är enligt förvaltningsrätten emellertid uppenbart att de bevismedel som anges i katalogform i nämnda bilaga och även i 15 kap. 11 § LOU avser såväl leverantörens tekniska som yrkesmässiga kapacitet, så som också rubriken närmast före 15 kap. 11 § LOU indikerar.

De krav på leverantörens yrkesmässiga kapacitet som Folkhälsomyndigheten har ställt upp i den här upphandlingen måste alltså hålla sig inom de ramar som ges av bestämmelserna i 14 kap. LOU och även av bestämmelserna om tillåtna bevismedel i 15 kap. 11 § LOU.

Ett av de tillåtna bevismedlen är, enligt andra punkten i sistnämnda paragraf, en förteckning över de viktigaste tjänster som har utförts under högst de tre

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG.

senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare.

Att den upphandlande myndigheten får begränsa sin begäran om bevis till att avse de viktigaste tjänsteutförandena visar enligt förvaltningsrättens mening klart att myndigheten har utrymme att göra ett urval beträffande vilka referenser den efterfrågar. Självfallet måste den begränsning som görs ha en koppling till det som upphandlas. Vidare får begränsningen inte strida mot de grundläggande principerna för upphandling – däribland proportionalitetsprincipen – och den får inte heller vara godtycklig (jfr RÅ 2010 ref. 78). Under de förutsättningarna måste, enligt förvaltningsrättens mening, 15 kap. 11 § andra punkten LOU förstås så att den upphandlande myndigheten har möjlighet att kräva exempelvis att de uppdrag som leverantören åberopar som referensuppdrag ska ha varit av viss tidsmässig omfattning.

Frågan är då om det nu aktuella tidskravet uppfyller de nämnda förutsättningarna.

Upphandlingen avser mötesfilmning och webbsändningar och syftar till att Folkhälsomyndigheten ska kunna erbjuda professionellt filmade möten och konferenser samt webbsändningar till myndighetens alla målgrupper. Av upphandlingsdokumenten framgår att uppdraget ställer krav på att leverantören har förmåga att leverera möten, konferenser och seminarier, presskonferenser, webinarium samt rådgivning och tekniskt stöd. Det framgår även att ramavtalet är avgörande för Folkhälsomyndighetens förmåga att kommunicera effektivt med intressenter vid en samhällskritisk händelse.

Förvaltningsrätten finner inte anledning att ifrågasätta att det aktuella tidskravet har ställts upp i syfte att, såsom myndigheten har gjort gällande, säkerställa att leverantören ska förfoga över nödvändiga personalresurser och tekniska resurser samt ha sådan erfarenhet som behövs för att ramavtalet ska

kunna fullgöras enligt en ändamålsenlig kvalitetsstandard under hela avtalstiden. Ramavtalet löper under 48 månader, dvs. under en förhållandevis lång tid. Under den tiden finns inte någon garanterad avropsvolym, men leverantören måste ha kapacitet att snabbt kunna leverera tjänster till Folkhälsomyndigheten i en mycket stor omfattning om omvärldsläget gör det nödvändigt. Förvaltningsrätten finner att kravet har en tydlig och adekvat koppling till det som upphandlas. Kravet är inte godtyckligt eller uppenbart osakligt.

Förvaltningsrätten finner vidare att kravet får anses vara proportionellt. Kravet är ägnat att tillgodose ändamålet att tillförsäkra kontinuitet och leveranssäkerhet. Mot bakgrund av vad Folkhälsomyndigheten anfört om myndighetens uppdrag under Covid 19-pandemin, dess behov av att kunna nå ut till människor snabbt i frågor som avser liv och hälsa samt det oregelbundna men tidvis mycket intensiva nyttjandet av den aktuella typen av tjänster får kravet också anses vara nödvändigt.

Vad bolaget har anfört om att det finns mindre ingripande alternativ att tillgå, exempelvis att upphandla ett ramavtal med flera leverantörer, har vederlagts av Folkhälsomyndigheten. Förvaltningsrätten konstaterar även att frågan om en upphandlande myndighet ska välja att upphandla ett kontrakt, ett ramavtal med en leverantör eller ett ramavtal med flera leverantörer främst är upp till myndigheten själv att besluta om, utifrån behovet i den egna verksamheten.

Tidskravet innebär visserligen en inskränkning av konkurrensen om ramavtalet. Som bolaget har framhållit kan det exempelvis finnas en risk att en leverantör har tillhandahållit liknande tjänster inom ramarna för ett kontrakt under 24 månader, vilket inte skulle uppfylla referenskravet, samtidigt som en annan leverantör kan uppfylla tidskravet genom ett ramavtal som löpt under 24 månader utan att något avrop av tjänster faktiskt skett. Mot bakgrund av att det, utöver tidskravet, har ställts upp ett visst omsättningskrav för referenserna

anser förvaltningsrätten att denna risk framstår som övervägande liten och närmast spekulativ. Leverantörer utan de ifrågavarande referenserna stängs otvetydigt ute från att lämna anbud men det saknas uppgifter om i vilken grad kravet är konkurrensbegränsande på det sätt bolaget fört fram. Det har inte framkommit annat än att erfarenhet av kontinuerlig och kvalitativ leverans enligt det upphandlade ramavtalet är mycket viktigt för Folkhälsomyndighetens arbete. Den fördel det allmänna vinner får anses stå i rimlig proportion till den skada som kravet orsakar enskilda intressen.

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att Folkhälsomyndigheten inte kan anses ha brutit mot proportionalitetsprincipen genom att uppställa det aktuella kravet på tidsmässig omfattning av referensuppdragen. Kravet håller sig även i övrigt inom de ramar som ges av bestämmelserna i 14 kap. 1 och 5 §§ och 15 kap. 11 § andra punkten LOU. Det saknas skäl för ingripande i upphandlingen. Ansökan om överprövning ska därför avslås och det interimistiska beslutet från den 18 mars 2024 upphör därmed att gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Jonatan Wahlberg
Rådman

Karolina Fredriksson har varit föredragande.



Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.



Hur man överklagar

KR-09

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga det till Högsta förvaltningsdomstolen. Överklagandet ska skickas till kammarrätten. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen senast den dag tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får Högsta förvaltningsdomstolen inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller kammarrättens beslut. Det är därför viktigt att du i överklagandet tar med allt som du vill föra fram.

Så här gör du

1. Skriv kammarrättens namn, målnummer och beslutsdatum.
2. Förklara vilken ändring du vill ha och varför du tycker att beslutet ska ändras.
3. Förklara varför du anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd ovan).
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Bifoga de skriftliga bevis du hänvisar till om de inte redan finns i målet.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om hur domstolen kan nå dig: e-postadresser, postadresser,

och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

6. Skicka eller lämna in överklagandet till kammarrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Kammarrätten kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet, och då står kammarrättens beslut fast.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar kammarrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta förvaltningsdomstolen.

Har du tidigare fått handlingar med förenklad delgivning kan även Högsta förvaltningsdomstolen skicka handlingar på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med kammarrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.